

Bij het werken in sleuven aan onze elektriciteits- en gasnetten moet je altijd rekening houden met het gevaar van inkalving. In de praktijk wordt dit gevaar vaak onderschat. Een sleuf kan sneller instorten dan je denkt. Dat kan leiden tot ernstig letsel voor jou en je collega's. In deze toolboxflyer bespreken we twee incidenten waarbij onverwachts inkalving plaatsvond.

Incident 1: wat gebeurt er?

Een ploeg grondwerkers maakt kabels en leidingen vrij met een mini-graafmachine. Het werk lijkt routine, tot het misgaat. De machinist stapt uit de graafmachine. Op dat moment zakt de sleufwand in, waarna de graafmachine naar beneden schuift. Een grondwerker ziet dit en duwt zijn collega opzij. Zijn collega blijft ongedeerd, maar hijzelf komt klem te zitten tussen de sleufwand en de cabine. Hij loopt een gebroken bekken op.

Hoe kon dit gebeuren?

De situatie leek veilig, maar er waren meerdere risico's. Door de droogte was de grond minder stevig dan normaal. De mini-graafmachine was te klein voor dit werk, waardoor de machinist te dicht bij de rand van de sleuf werkte. Ook was het talud te steil uitgegraven. Toen de giek boven de sleuf draaide en de machinist uitstapte, verplaatste het zwaartepunt van de graafmachine zich en zakte de sleufwand in.

Incident 2: wat gebeurt er?

Voor werkzaamheden aan een gasleiding wordt een sleuf gegraven. Verwacht was dat de leiding op 1,5 meter diepte ligt, maar op 2 meter diepte is de leiding nog steeds niet zichtbaar. De ploeg besluit daarom nog een meter dieper te graven. Op dat moment voert een collega een werkplekinspectie uit. Hij ziet direct dat de situatie gevaarlijk is en legt het werk stil. De sleuf is instabiel geworden en de kans op inkalving en bedelving is groot.

Hoe kon dit gebeuren?

Tijdens het zoeken naar een gasleiding moest de ploeg dieper graven dan gepland. Hierdoor werd de sleuf bijna 3 meter diep en instabiel. De ploeg dacht dat ze veilig dieper konden graven, maar de beschikbare bekisting was niet geschikt voor deze diepte. Een collega die een werkplekinspectie uitvoerde, zag het risico en liet het werk stilleggen. De werkvoorbereiding maakte een nieuw plan, passend bij de grotere diepte, waarna veilig verder gewerkt kon worden.

Foto: de graafmachine ligt op zijn kant door inkalving van de sleufwand.

Aandachtspunten en maatregelen

Beide incidenten laten zien hoe belangrijk een goede werkvoorbereiding is. Moet je tijdens het werk afwijken van het werkplan, of ontstaan er nieuwe risico's? Leg het werk stil en neem contact op met de werkverantwoordelijke. Dat kost tijd, maar kan ernstige ongevallen voorkomen.

Belangrijke aandachtspunten bij het werken in en rond sleuven zijn:

- Gebruik de CROW-335 voor het bepalen van een veilig talud.
- Neem contact op met de leidinggevende als je dieper dan 1 meter moet gaan werken.
- Leg bestrating, (uitkomende) grond en materieel minimaal 50 cm van de sleufwand.
- Graaf niet dicht bij objecten die kunnen verzakken of omvallen, zoals muren, bomen of steigers.
- Houd met graafmachines voldoende afstand tot de sleufwand, om inkalving te voorkomen.
- Let op het weer. Langdurige droogte of regen maakt sleufwanden minder stabiel.
- Laat een sleuf nooit langer openliggen dan noodzakelijk, ook vanwege spelende kinderen.

Reflectie- en discussievragen

- Ben jij je voldoende bewust van het risico op inkalven? Heb je zelf weleens inkalving meegemaakt?
- Welke invloed heeft het weer volgens jou op de stevigheid van de grond? Hou jij hier voldoende rekening mee?
- Wat leer jij van deze incidenten? Wat ga jij in je eigen werk anders of beter doen?

Vragen over deze flyer of incidenten die plaatsvinden bij het werken aan energienetten? Mail: werkgroep@incidenten.net

Deze flyer is gepubliceerd op de websites lerenvanincidenten.net en netwerkbedrijven.dearbocatalogus.nl

Op laatstgenoemde site vindt u afspraken die zijn gemaakt om veiligheidsrisico's bij het werken in de energiesector te minimaliseren.